

شوانی باک و بزانندی هه سوور... د شاد کاوانی

‘شوانی باک له ووک شدا چې شکمنه له ناوونه کدا و ووتکردنه وې
وشکانه’
“شوانی باک شکستی ده له ناوونه کدا”

شوانی باک په کک له بهرهمه خه ما پیکان که له لاینه مانووس
که مال سه عدی نووسراوه. به پیه ئه زموون و هه ژموونی نووسه،
زمانه کی پاراو و گه انه و په کی به گر و گاهه به کراوه، هه ر چه نده
نووسه هه وې داوه چې شکمنی له نه و مانه کوردیدا بکات و به و
پیه کی که هه موو نووسه رکه ئازاده له وې چی ده نووسه و چه
ده نووسه. و له ده به نه و استیه بگوتره که کمال سه عدی، تاکه
نووسه ر تا ئه ستا بوهری نه وې کرد به که ده ست به هه نده که به رته،
که به ر له و هیه که سه نه و بوهریه نه بووه که مان یان هه ر ده قه کی
تر استه و خه په یوست به په نی کوردی بنووسه، چون په نه له
که م گاهه کوردیدا تا نه و ئانوساته وک به و یاو یشه په کی
ده بیندره، به م پرسکه له به رده م نووسه ر خه ییت ده که ده به
وهه م شیاوی به خو نه رانی هه به نه ویش ئایه له جوغزی نه م ده قه دا
چ په یام که خه ی شارده ته و که نووسه ر گه ر کیه ته بیورژنه ده.
دواى نه وې سه رله به ری شوانی باک به ووردی خو نه ووه، گه یشتمه
نه و دیدگاهیه که مانووس له شوانی باک له ووک ش چې شکمنه
و له ناوونه کدا ت نه و ووتکردنه وې وشکانه، چونکه نه وې که له و
مانه دا به رجسته کراوه، له مانه شاری حه نه عارف دا سه کسوالی
نه وان ده روه ش و مریم زه به جوانی خراوه ته ووه و فله ده پیربه
له مانه مندا به باز، شخ سدیق له مانه پورخورشید و شه رزاد
حنه له ته نیایى و گه که داهه نه کان دا په نه نیان ئاوه ته ی نووسین
کردوه.

وله نووسین له م په یو ندى سه کسی، و به رده کردنی شه هوت و و نه کردنی
کرده ی سه کسی، یا نه و ته به وشه کردنی جه سته ی ووت و هه ر جه ر
ده ربه نه کی باشتري (سه کسوالی) که کرد ده ره قی نایته، به
ده ربه نه کی تر وشه ده گاته بنه ست به و ستراکتوریه کی که له
نا په یو ندى سه کسیدا ئاماده یی هیه، که نه ویش په یو ندى
خه و یستی و نه شقی له به ره م ده ته. نه نگه له ده به هه نده
نه ر نه نیه که به به هه شانده نه و به که ووه، که نه گه ری بونیا ت نه وې

وش سازید و سرقا کردبوواید، دیتوانی جگر و ی وش بیا نیی کان
ب ناو و ف رمانی کوردی پ بکردای و، ه روک وشکانی ب ت کس،
فیلر، مانت، تیشرت، تات، قی ئای پی، فیز، کاف، تکیت،
ف سبووک، ت نانت وک بکار بردنی وش ی شوق، م سع د و ئ لح ق و
س ماء ی خاریجی، ک ب وشکانی کوتان، بژارد و پ پدانی گشت و
ت ی ک م ای تی و یان، بلیت، با ا خان، یان ک شک و خانوو،
ئ سانسر، ه ب ت، بلندگ، بیستنی د ر کی، ب لانی ک م شو نی ئ م
وش غ واران ی د گرت و.

ک مال س عدی ت نانت ل ناو م مان ک دا ل یزکردنی ووداو کان
تووشی ل بیر چوون و د ب، ب نمون ل بشی م ل وانگ ل لا ۶۵
ب ۶۶ س بار ت ب تورکی ن زانی خ ی ک ناتوان ب د ی خ ی قس
ل گ سارا ئازری بیری گشتیاری ک یان بکات د: ز رشت
ه بوو پی ب م، ب م ئ فسوس زمانی تورکی نازانم. ل و م دا
ئ حمدی یاور ی سارا پی د: ب چی ب زمانی ع ر بی قس ل گ
ن کرد؟ ئ ویش لای س یر د ب ک سارا ع ر بی د زان، ب ی ئ و
پرسیار د کا و ئ حم دیش پی د: سارا ع ر بی کی باش د زان ت،
ئ و پ یمانگی گشتیاری ت و او کردوو و ل و ف ر ی زمانی ع ر بی
بوو. ب و ز ر د خ ش د ب، ب ی ل د ق ی دواتر دا هاتوو:
ک وای وت، ز ر ک یغم هات، چووم لای سارا و ت و ق ی کم گ رمم ل گ
کرد و ب زمانی ع ر بی قس م ل گ کرد.

ک چی ل بشی گ ا ن و ل لا ۹۰ ب ۹۱ ل کاتی ت و او بوونی
گشت ک یان نووس ر ئ س ف د خوا ک زمانی تورکی نازان ب
ما ئا وایی کردن دیسان د: وتم: ئ گ ر زمانی تورکیم بزانیبا،
د مزانی چیم پ د ووت. ئ حم د ه م دیسان پی د: ب زمانی ع ر بی
قس ل گ بک ئ و ع ر بی د زان ت؟. نووس ر ل ر خراپ ت د ک
ل بیری کردوو ک پ شتر ب ع ر بی ل گ سارا ئازری قس
کردوو، ب ی د: چی د ی ب چی ت زووتر پ ت ن وتم ک ئ و
ع ر بی د زان. ه رو ها د نووس: ئ م م وت و چووم لای سارا
ئازری و ب زمانی ع ر بی س اوم ل کرد، س اوی ل و ر گ رتم و، وتی
چما ت زمانی ع ر بی د زانیت؟. س یر ل و دای ک چی ل ر ا بردوو
ه ردو وکیان ب زمانی ع ر بی ل گ ی کتر دوواون، ئ م
ئا ب و وچوون کی نووسین ک ک مال س عدی ل ش وانی باک ت ی
ک و توو.

ل بشی ل ه ول ر و ب باک زاهید و ئبراهیم د بند هاوس ف ر ی
کار کت ر ی س ر کی و ئاک، ک چی ل بشی ق سر و ج مع ل لا ۵۵ دوو
جار و ل ۵۷ دوو جاری تر ناوی کار کت ر ی زاهید ب ت جیهاد، پاشان
ل ی ب و ت جاهید ل چ ند شو ن کی دیک کار کت ر ی کاروان د کات ب

کاوان، ئىمەيان دىش وەك ھەممەي چاپ ھەژمار بىكرەت، بىنام دواتر دىكات بى كامران، ئىمەش دىبەت نا مەقولىيەت و گەندەيى لى نووسىن.

لەلا يەكە تىرەو لى بىشى بىرما و قىبلە نام، نووسەر وەك ناشارزايەك لى زمان دا و وەك ئۆي ھىچ سەر كارى لى گە نووسىندا نەبە، لى لا ۸۳ دىنووسە: ئاكە چوۋ گەرماۋەكە دىشەكە وەرگرت. لى لا ۱۴۳ ھەمان ھەكەتەۋە چۈنكە لاي ھەموومان بوون و ئاشكرايەكە دىشەكەت وەرناگىرە، واتە كورد دىبە سەرم شووشت، گەرماوم كەرد، نەوەك حەمامەكم وەرگرت.

سەبارەت بى وسف پەداھەگوتەن و ناساندەن لى زەر شوۋەن كەمال سەعدى ھەممەي كوشندە دىكات، ھەرۋەك لى لا ۸۲ و لى بىشى گوندە كەچە دىربارەي وەسفى دوو كەچە سەزانی دىبە: يەكەك لى كەچەكان زەر سەي و تەنەك بوو، دىتووت ەواسە، ئۆي تىرىش ئىسمەرەكە خوۋەن شىرىن بوون دىووت گەنمى قەندەھارە. لىرە خوۋەندەر تووشى مەھزەلەيەكە نووسىن دىبەتەۋە، ئىمە سەتەيە لى ەوۋى داەشتەۋە، ھەممەيە چۈنكە لى بىشى دىبەي دوۋەم باسە يەك كەچە دىكات كەچى شىرىن بوون بىكار دىبە و لى كاتەكدا ئىمە شىرىن بوونە تەنەيا بى يەك كەسىانە كە گەنمە نەنگەكەيە، واتە تاكە دىكات بى كە. دواتر نە ەواس سەيە و نەگەنمىش شىرىنە، ھەر بىبە مەننوس وردبەين و بى دىقەت نەبوۋە لىم وەسفىەدا.

پاشان بى سارا ئازەرى لى لا ۲۳ لى بىشى ھەولەرەۋە بى باكە وادەخاتە ەوۋە: خەيامە لاي مەكەكانى بوو، دىتوت سەيۋى لا سوورن بى دارەۋە، بىھەمان شەۋە لى بىشى مەلەۋانگە لا ۶۵ دىبە: مەكەكانى وەكو سەۋى لاسوورە لى دورەۋە ديار بوون. كەچى لى بىشى گەلەنەۋە لا ۸۹ ئىثرە: مەكەكانى دىتووت شەمامەي ناو بىستانە.

ھەرۋەھا لى وەسفى مەكەكانى كەچە گوۋ فرەشەكە لى نەۋان دوۋجار چوونىان بى ئۆيەنەيەيەكە ئۆيە كارى تەدەكات، لى لايەكە دىبە: تازە بنى مەكەكانى دانا بوو. لى جارى دوۋەم لى لا ۱۲۹ دىنووسە: سوخمەي كرابوۋەۋە مەكەكانى وەك پەرتەقا بوو، لى كاتەكدا بىپەي گەلەنەۋەكان مەۋەي نەۋان گەشتى يەكەم و دوۋەميان لى مەۋەي يەكە مانگە تەپەيەي نەكردوۋەكە چى لى بنى مەكەكانى بىۋەتە بى پەرتەقا.

لى بىشى ژەنەكانى مەترە كافە لى يەك سەتەدا سەعدى دىكەۋەتە دوو وەسفى دىر بىبەك لى لا ۱۵۸ كە لى باسە جوانى وەسفى مەھەي سەزانی دىبە: جوۋتە شەمامەكانى لى ناو قەمىسەكەي بى قەد لىمە بوون. لى لا ۱۵۴ بى ۱۵۵ ھەمان ھەكەتەۋە، دىبە مەكەكانى ەيەكان بى واتە يان بىقەد شەمامە يان لىمە، چۈنكە ھەموو كەس دىزانی كە قەبارەي شەمامە و لىمە جىاوازە لىمە گەۋرەترە لى شەمامە، بىمە جەرە، نووسەر لى وەسفىشەدا شەكست خواردوۋە دىبە.

بہ ٹاگا لہ لہڑک و نہڑادناسی و لہ ہشی ژنہ سہماکہرکہ لہ لا ۱۲۳
کاروان ہہدستی بہ مارکردنی مہہی ژنہکی سہماکہر، دواتر
سہفہنجہ مارہدکات، ئازایش بہہمان شہوہ بانہ ژنہکی سہماکہر مار
دہکات، کہچی ئوان تہنیا بہ ابواردن و تہرکردنی غہریزہکانیان
چوونہتہ ہاکہ، دواتر ہہموویان بہ مہشہد و دیمہنی جیاواز ژنی
یہکتر ماچ دہکن و لہ ہاوہش دہگرن. ئہمہ جگہ لہ کرہتی، ہیچتر
نیہ، چونکہ پہوست ہوہیان ہہر وک سہزانی چوہبانہ لایان یاخود
وہک خیزان قودسیہتیان ہہہوایہ.

لہ کہتای ہہشی لہ گہشتہوہ بہ کہنا لہ لا ۲۰۰ بہ ۲۰۲ کاروان زہر
نیگہران دہہت لہوہی کہ تازہ فایرہسی کہہنا ہووی لہ ئہہران
کردوہ، کہچی ئوان لہ گہانہوہیاندا چوونہتہ شاری ئہنزلی ئیران
بہ ابواردن، بہمہش لہ گہانہویاندا لہ شاری سہہران کہرنتینہ
دہکرہن. کاروان کہرنتینہکردنیان بہ ئہوہ دہگہہنتہوہ کہ
چوونہتہ ئہنزلی، بہیہ خہزگہیہکی زہر دہخوا تہنیا گہشتی
ئازربینجانیان کردہوایہ نہوہک سہردانی ئہنزلی، کہچی نووسہر
ئہوہی لہہیر کردوہ کہ ہہر خہی گہشتہکہیان بہ تہپہہین ہوہ لہ
سنووری ئہستاری وہاتی ئیران ئوان تہنیا فیزایی ئہہرانیان بہیوہ
بہناو خاکی ئہہران تہپہہیون نہوہک وہاتہکی تر.

ماوہتہوہ بہہم جہگای داخہ کہ نووسہرکہی وک کہمال سہعی دوا۱۰
بہرہہم و تہمہنک لہ نووسین ہہدستی بہ نووسینی ہہمانہکی لہم
شہوہیہ پہ لہ کہموکوہی، وک کہسہک کہ ہیچ سہہروکاری لہگہہ
نووسیندا نہہوہہت. بہمہش گہر نووسہر بہ پہرہسی نووسینی خہیدا
نہچہتہوہ، ئہوہ شہوانی ہاکہ لای کہمال سہعدی گہانہوہیہ بہ خہی
دہستپہک.